

Novinky v ochraně lesa

Petr Zahradník

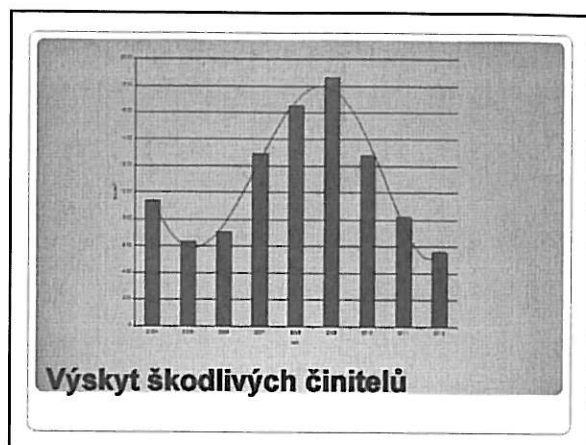
Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

- Povětrnostní podmínky – nadprůměrné teploty, podprůměrné srážky
- Abiotické vlivy (vítr, sníh, námraza) – absence mimořádných situací
- Podkorní hmyz na smrku – vhodné podmínky pro rozvoj, setrvalý stav
- Podkorní hmyz ostatní – lokální nárůst problémů s l. severským (severní Morava)
- Listožravý hmyz – s výjimkou chroustů setrvalý stav latence; chroustů v Pojizeří a na jižní Moravě zvýšený až kalamitní stav (lokálně)
  - klíněnka – na celém území silně přemnožena

Výskyt škodlivých činitelů

- Kortikální hmyz – pokračuje mírný nárůst posledních let
- Savý hmyz – setrvalý stav latence
- Hlodavci – nejsou hlášeny žádné mimořádné škody, setrvalý stav (lokální škody)
- Zvěř – předpokládá se setrvalý stav anebo mírný nárůst
- Houbové choroby ve školkách – setrvalý stav (lokálně diferencovaný)
- Houbové choroby v porostech
  - *Chalara fraxinea* – celoplošný problém v jasanových porostech
  - *Phytophthora alni* – břehové porosty olší
  - *Gemmamyces piceae* – lokálně silný výskyt (Krušné hory) – společně se *Siroccus piceae*
  - *Spaheropsis sapinea* – zejména na borovici černé

Výskyt škodlivých činitelů

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů

Legislativa

- Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů (zákon č. 199/2012).
- Již dvanáctá novela
- Novela nabyla účinnosti k 1.7.2012

Legislativa

- Odborná způsobilost je zakotvena v hlavě IX v §§ 81 – 86, podrobnosti vyhláška č. 206/2012 Sb.
- Jsou tři stupně osvědčení odborné způsobilosti, podle toho, na jaké úrovni pracovník s přípravky přichází do styku:
  - osvědčení I. stupně – fyzické osoby, které v rámci své profesní činnosti nakládají s POR (pod dohledem vlastníka osvědčení II. stupně)
  - osvědčení II. stupně – řídí, dohlíží a kontrolují držitele osvědčení I. stupně
  - osvědčení III. stupně – ten kdo provádí poradenství, školicí a instruktážní činnost, distributoři

Odborná způsobilost

- Osvědčení I. stupně
  - na základě kursu – 8 + 4 hodiny
  - 5 let platné
  - školení provádí vzdělávací zařízení pověřené MZe
  - osvědčení bezprostředně po absolvování kursu, bez zkoušek; vydá ho vzdělávací zařízení
  - před vypršením platnosti doplňující školení – 8 hodin (po vypršení školení 8 + 4 hodiny)

I. stupeň

- Osvědčení II. stupně
  - na základě kursu – 15 hodin
  - 5 let platné
  - školení provádí vzdělávací zařízení pověřené MZe
  - písemný test – 40 otázek (SRS + MZ)
  - test – 90 minut (20 + 12 správných odpovědí)
  - osvědčení vydá SRS
  - před vypršením platnosti doplňující školení – 8 hodin (po vypršení školení 15 hodin + test)

II. stupeň

- Osvědčení III. stupně
  - 5 let platné
  - bez školení
  - písemný test – 40 otázek – 25 + 15 (SRS + MZ)
  - test – 90 minut (22 + 13 správných odpovědí) + ústní zkouška – 3 otázky (2 + 1) – prospěl x neprospěl (opakování po 1/2 roce)
  - komise – rostlinolékař + hygienik
  - osvědčení vydá SRS
  - před vypršením platnosti test (po vypršení platnosti test + zkouška)

III. stupeň

- Od 1.1.2013 držitelé osvědčení o odborné způsobilosti dle předchozího znění zákona = držitelé osvědčení III. stupně
- Staré osvědčení uznávané po dobu jeho platnosti
- Lze zažádat o nové okamžitě (II. nebo III. stupeň)
- <http://eagri.cz/public/web> – srs – odborná způsobilost – výměna osvědčení o odborné způsobilosti po 1.1.2013 a žádost o vydání osvědčení na základě vzdělání

Přechodné období

- Právní předpisy týkající se přípravků a jejich používání
- Nepovolené a padělané přípravky
- Nebezpečí a rizika související s přípravky (pro obsluhu, osoby vstupující do ošetřených oblastí, první pomoc, rizika pro nečlověčí organizmy)
- Integrovaná ochrana rostlin
- Aplikační technika
- Vlastní aplikace
- Nakládání s odpady atd.

Obsah kurzů

- Letecká aplikace je zakázána
- Možnost výjimky v případě, že:
  - neexistují žádné jiné přijatelné alternativy
  - letecká aplikace má nižší dopady na lidské zdraví a životní prostředí
  - na základě schváleného plánu a žádosti
- Mimořádná aplikace v případě, že:
  - hrozí závažné hospodářské škody
  - ohroženo zdraví lidí nebo zvířat
  - hrozí závažná újma životnímu prostředí
  - na základě žádosti

Letecká aplikace

- Definice – IOR je systém ochrany používající všechny ekonomicky, ekologicky, technicky a toxikologicky přijatelné metody pro udržení škodlivých organismů pod hladinou škodlivosti s přednostním využitím přirozených omezujících faktorů
- Integrace na úrovni:
  - populace – ochrana proti jednomu druhu škůdce
  - společenstva – ochrana proti komplexu škůdců na jedné plodině
  - ekosystému – ochrana proti komplexu škůdců na všech plodinách
- Otevřený systém, stále se zdokonaluje na úrovni monitoring – prevence – intervence

Integrovaná ochrana rostlin

- Uplatňování IOR bude preferováno
- Budou zpracovány metodické postupy pro jednotlivé škodlivé organismy
- Nevylučuje aplikaci přípravků na ochranu rostlin
- V souvislosti s uplatňováním IOR bude prováděn monitoring škodlivých organismů, chorob a poškození
- Podrobnosti v Národním akčním plánu ke snížení používání pesticidů v ČR

Integrovaná ochrana rostlin

- Bude rozvádět Národní akční plán
- Zákaz aplikace POR ve vzdálenosti 10 m a méně od povrchových i podzemních zdrojů pitné vody (není-li stanoveno ochranné pásmo)
- Provádět opatření k minimalizaci rizik v ZCHÚ s ohledem na životní prostředí, necílové organismy a biodiverzitu

Minimalizace rizik

16

- Každý musí mít osvědčení o způsobilosti
- Kontrolní testování – netýká se ručních zařízení a zádových postřikovačů
- Provádí se 1x za tři roky – odklad do 1.1.2020 – do té doby po pěti letech
- Dále také po opravách, úpravách, přestavbách, které ovlivňují funkčnost

Aplikační technika

17

- Menšínové použití (§ 37 zákona č. 326/2004 Sb. a § 3 vyhlášky č. 32/2012 Sb.)
- Jde o rozšíření povolení již v ČR registrovaného přípravku, SRS je nutné zaslat podnět (dopis) se zdůvodněním
- Povolení zajišťuje SRS (a SZÚ)
- Žadatel neplatí poplatky
- Lze využít, jestliže:
  - pěstební plocha plodiny v ČR je menší než 10 000 ha v roce, kdy byla podána žádost
  - ošetřená plocha v posledních třech letech před podáním žádosti byla menší než 10 000 ha ročně
  - výskyt škodlivého organismu je nepravidelný a ošetření je potřebné méně než jednou za tři roky
  - přípravek je použitelný v ekologickém zemědělství

Menšínové použití

18

- Mimořádné stavy při ochraně rostlin (§ 37a zákona č. 326/2004 Sb.)
  - lze využít v případě nenadálého výskytu škodlivého činitele (např. karanténního organismu)
  - použití může být i přípravek v ČR neregistrovaný
  - použití nařizuje SRS
  - povolení vyřizuje SRS s MZ, které posuzuje vliv na zdraví lidí

Mimořádný stav při ochraně rostlin

- Jiná opatření ve veřejném zájmu (§ 38b zákona č. 326/2004 Sb.)
  - Žádost podává vlastník nebo uživatel lesa
  - Povolení zajišťuje SRS (a SZÚ)
  - Žadatel neplatí poplatky
  - Lze využít, jestliže:
    - pro dané použití je povoleno 5 nebo méně účinných látek ve formě samostatných přípravků
    - povolené přípravky nejsou v důsledku rezistence účinné
    - povolené přípravky nelze použít s ohledem na specifické požadavky k ochraně zdraví nebo životního prostředí
    - použití vyžadují zásady integrované ochrany rostlin

Jiná opatření ve veřejném zájmu

- Pesticidy členíme na:
  - biocidy (zákon č. 120/2002 Sb.)
    - biocidní přípravky osobní hygieny
    - dezinfekční přípravky
    - biocidní přípravky pro veterinární hygienu
    - dezinfekční přípravky pro oblast potravin a krmiv
    - dezinfekční přípravky pro pitnou vodu
  - přípravky na ochranu rostlin (zákon č. 326/2004 Sb.)

Členění přípravků na ochranu rostlin

- Přípravky
  - chemické přípravky
  - biopreparáty (bakterie, viry, houby)
- Další prostředky
  - bioagens (makroorganismy)
  - pomocné prostředky na ochranu rostlin

Členění přípravků na ochranu rostlin

- Seznam povolených přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin – Věstník SRS, elektronická verze
- Seznam povolených přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin – přetisk České rostlinolékařské společnosti
- Seznam registrovaných přípravků na ochranu lesa – zpracovává VÚLHM, v.v.i.
- Etiketa přípravku (příbalový leták)
- Bezpečnostní list

Informace o přípravcích

- Změny
  - jiná klasifikace toxicity
  - R-věty a S-věty nahrazeny H větami a P-větami
  - další standardní věty
  - změny piktogramů

E-mail: zahradnik@vulhm.cz
Děkuji za pozornost!
